

ПОСТАНОВА

Верховної Ради України

Про Звернення Верховної Ради України до Організації Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури (ЮНЕСКО), парламентів та урядів держав – членів цієї міжнародної організації про необхідність позбавлення російської федерації членства в ЮНЕСКО

Верховна Рада України постановляє:

1. Схвалити Звернення Верховної Ради України до Організації Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури (ЮНЕСКО), парламентів та урядів держав – членів цієї міжнародної організації про необхідність позбавлення російської федерації членства в ЮНЕСКО (додається).
2. Доручити Голові Верховної Ради України забезпечити невідкладне направлення тексту Звернення до Організації Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури (ЮНЕСКО), парламентів та урядів держав – членів цієї міжнародної організації.
3. Ця Постанова набирає чинності з дня її прийняття.

Голова Верховної Ради
України

м. Київ
28 липня 2023 року
№ 3282-IX

Р. СТЕФАНЧУК

ЗВЕРНЕННЯ

Верховної Ради України

до Організації Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури (ЮНЕСКО), парламентів та урядів держав – членів цієї міжнародної організації про необхідність позбавлення російської федерації членства в ЮНЕСКО

23 липня 2023 року російська федерація вчинила черговий акт вандалізму – збройні сили держави-агресора піддали масованому обстрілу українське портове місто Одесу. Наслідком цього терористичного акту стали істотні пошкодження та руйнування 29 пам'яток національного та місцевого значення. Внаслідок російського обстрілу пошкоджено, зокрема, найбільший православний храм міста – Спасо-Преображенський собор, Будинок вчених, історичні житлові будинки, будівлю Одеського державного музичного ліцею імені професора П.С. Столярського, а також об'єкти портової інфраструктури. Серед постраждалих об'єктів – пам'ятки культурної спадщини в межах об'єкта всесвітньої спадщини "Історичний центр Одеси" та його буферної зони.

20 липня 2023 року у буферній зоні об'єкта всесвітньої спадщини "Історичний центр Одеси" внаслідок російської повітряної атаки серйозних пошкоджень зазнали історичні будівлі – Одеський археологічний музей, Одеський літературний музей, гімназія (збудована 1911 року), Будинок прибутковий біржової артїлі (збудований у ХІХ столітті), Училище торговельного флоту (збудоване 1904 року), Палац Вітта (збудований 1830 року за проектом Дж. Торрічеллі), Одеський морський музей (колишній будинок Англійського клубу, спроектований у 1841–1842 роках Дж. Торрічеллі), два палаци 1823–1825, 1842–1850 років, інші історичні споруди 1820, 1823–1826, 1880, 1900, 1902, 1906, 1912 років.

Ці терористичні акти сталися через два тижні після того, як 6 липня 2023 року російські війська обстріляли місто Львів, внаслідок чого зазнав ушкоджень будинок – пам'ятка архітектури, розташований у буферній зоні об'єкта всесвітньої спадщини "Львів – ансамбль історичного центру".

Зазначені акти є підтвердженням реалізації спланованих дій російської федерації, що спрямовані на знищення української ідентичності шляхом руйнування об'єктів культурної спадщини. Особливе занепокоєння викликає те, що масовані повітряні атаки були здійснені по містах, історичні ареали яких включені до Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО, а об'єкти, що зазнали руйнувань, перебувають у буферній зоні об'єкта всесвітньої спадщини – території, що забезпечує охорону цілісності та автентичності видатної універсальної цінності такого об'єкта.

Внаслідок російської агресії історико-культурне надбання України перебуває в небезпеці, а культурна спадщина, у тому числі об'єкти, включені до Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО, – під загрозою знищення.

Враховуючи необхідність рішучої відповіді на протиправні дії російської федерації,

керуючись Статутом Організації Об'єднаних Націй, Статутом Організації Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури (ЮНЕСКО),

наголошуючи на необхідності додержання статті 6 Конвенції про охорону всесвітньої культурної і природної спадщини 1972 року, відповідно до якої кожна держава – сторона Конвенції зобов'язується не вдаватися до будь-яких навмисних дій, що могли б завдати прямо чи посередньо шкоди культурній і природній спадщині, яка розміщена на території інших держав – сторін Конвенції,

керуючись положеннями Гаазької конвенції про захист культурних цінностей у разі збройного конфлікту 1954 року та Другим протоколом до неї,

посилаючись на Резолюцію 2347 Ради Безпеки ООН від 24 березня 2017 року, яка підтверджує, що здійснення незаконних нападів на об'єкти та будівлі, призначені для релігійних, освітніх, мистецьких, наукових чи благодійних цілей, або на історичні пам'ятки за певних обставин і відповідно до міжнародного права може становити воєнний злочин, і винуватці таких нападів мають бути притягнуті до відповідальності,

беручи до уваги Резолюцію Генеральної Асамблеї ООН A/RES/ES-11/6 "Принципи Статуту ООН, що лежать в основі всеосяжного, справедливого та сталого миру в Україні" та інші резолюції Генеральної Асамблеї ООН, спрямовані на відсіч російській збройній агресії проти України та припинення тимчасової окупації росією українських територій,

беручи до уваги Декларацію ЮНЕСКО щодо навмисного руйнування культурної спадщини 2003 року, яка передбачає, що держава, яка навмисно знищує або навмисно не вживає належних заходів для заборони, запобігання, припинення та покарання за будь-яке навмисне знищення культурної спадщини, незалежно від того, чи внесений об'єкт до Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО або іншої міжнародної організації, несе відповідальність за такі дії в межах, передбачених міжнародним правом,

нагадуючи, що після російської окупації Автономної Республіки Крим та міста Севастополя 2014 року окупаційна влада завдала шкоди українським об'єктам всесвітньої спадщини "Стародавнє місто Херсонес Таврійський і його хора" та "Бахчисарайський палац кримських ханів",

наголошуючи, що росія, як держава-терорист цілеспрямовано руйнує багатомістову культурну спадщину України – об'єкти значної історичної, художньої, архітектурної та археологічної цінності, у тому числі пам'ятки, включені до Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО,

наголошуючи, що російські ракетні удари по Києву, Одесі та Львову становлять безпосередню загрозу об'єктам всесвітньої спадщини "Собор Святої Софії та прилеглі чернечі будівлі, Києво-Печерська лавра", "Львів – ансамбль історичного центру", "Історичний центр Одеси",

нагадуючи про рішення 7-ї Спеціальної сесії Виконавчої ради ЮНЕСКО, яким Виконавча рада вимагає від росії негайного припинення наступальних дій проти України, щоб забезпечити захист природної, архітектурної та рухомої культурної спадщини України в усіх її формах від подальшої шкоди, а також пропонує керівним органам усіх відповідних конвенцій та міжурядових програм ЮНЕСКО за сприяння Генерального директора та Секретаріату провести аналіз та розробити заходи у сфері компетенції ЮНЕСКО у зв'язку з ситуацією в Україні в межах її міжнародно визнаного кордону,

нагадуючи Декларацію Комітету з питань захисту культурних цінностей у разі збройного конфлікту від 18 березня 2022 року про захист культурної спадщини в Україні, у якій Комітет наполегливо закликає російську федерацію дотримуватися своїх зобов'язань згідно зі статтею 4 Гаазької конвенції про захист культурних цінностей у разі збройного конфлікту 1954 року та Першим протоколом до неї щодо утримання від будь-якого використання власності та її найближчого оточення або приладів, що використовуються для її захисту, для цілей, що можуть становити загрозу її знищення або пошкодження у разі збройного конфлікту, а також від будь-яких актів ворожості, спрямованих проти такої власності,

посилаючись на заяву ЮНЕСКО від 23 липня 2023 року, в якій рішуче засуджена ракетна атака російської федерації на історичний центр Одеси і наголошено, що умисне руйнування культурних об'єктів може становити військовий злочин, що визнано також Радою Безпеки ООН, постійним членом якої є російська федерація, у Резолюції 2347 від 24 березня 2017 року,

наголошуючи, що російська федерація порушує свої міжнародні зобов'язання відповідно до Статуту Організації Об'єднаних Націй, Статуту Організації Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури (ЮНЕСКО), Конвенції про охорону всесвітньої культурної і природної спадщини 1972 року, Гаазької конвенції про захист культурних цінностей у разі збройного конфлікту 1954 року, Конвенції про заходи, спрямовані на заборону і запобігання незаконному ввезенню, вивезенню та передачі права власності на культурні цінності 1970 року, Конвенції про охорону нематеріальної культурної спадщини 2003 року та інших міжнародних документів, учасницею яких вона є,

ще раз підкреслюючи, що першопричиною вчинення всіх цих злочинів є злочин агресії, який вчиняє вище політичне і військове керівництво російської федерації проти України,

від імені Українського народу Верховна Рада України:

звертається до ЮНЕСКО, парламентів та урядів держав – членів цієї міжнародної організації із закликом розпочати необхідні консультації для ініціювання, відповідно до Конституції (чинного Статуту), внесення змін до Конституції ЮНЕСКО для позбавлення російської федерації членства в ЮНЕСКО та її органах;

звертається до парламентів та урядів іноземних держав із закликом рішуче засудити злочини, вчинені політичним та військовим керівництвом російської федерації, іншими підконтрольними їй військовими формуваннями проти культурної спадщини України, включаючи об'єкти всесвітньої спадщини, та здійснити всі можливі заходи для розслідування цих злочинів, притягнення до відповідальності та справедливого покарання всіх винних у їх вчиненні в рамках національних та міжнародних юрисдикцій;

звертається до ЮНЕСКО із закликом невідкладно направити в Україну місію для оцінювання шкоди, завданої російськими повітряними атаками на об'єкти всесвітньої спадщини у містах Львові та Одесі, визначення форм допомоги та можливих дій ЮНЕСКО для захисту об'єктів культурної спадщини в Україні від російської агресії.